



ΧΡΥΣΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΝΟΜΙΣΜΑ δολλάριο του̃ μεσαίωνα

«Χρυσός, πορφύρα και αίμα» χαρακτηρίζουν για τους Δυτικοευρωπαίους τό Βυζάντιο και τόν πολιτισμό του.

Καθαυτού αυτοκρατορικό διακριτικό, τό ένδυμα και τό χρῶμα τῆς πορφύρας δέν χρειάζεται μεγαλύτερη ἐξήγηση. Ἐς ἀφήσουμε τό λόγο για τό αίμα στούς ἀδιάλλακτους ἐχθρούς του̃ βυζαντινοῦ κατορθώμα-

τος, ὅπως π.χ. τό Βολταίρο και τόν Μοντεσκιέ, πού θεωροῦσαν τή μεσαιωνική ἑλληνική αυτοκρατορία σάν ἐποχή ιστορικής ἐξαθλίωσης, ἐγκλήματος και βαρβαρότητας κι ἄς σταθοῦμε λίγο στό χρυσό: εὐκαιρία μου δίνει ἡ ὡραία προσπάθεια τῆς «Ἀρχαιολογίας» νά του̃ ἀφιερῶσει ὀλόκληρο σχεδόν τό πρώτο της τεῦχος.

Οἰωνός για ἕνα πλούσιο μέλλον, στό περιοδικό πού ἐρχεται νά ἐνημερώσει τό μεγάλο κοινό, ἀλλά και τούς εἰδικούς, για τήν ἐπιστήμη πού μᾶς δείχνει χειροπιαστά τόν πανάρχαιο μόχθο πού, σέ τούτη τή γῆ, μπόρεσε ἀδιάκοπα νά δαμάσει και νά ὁμορφάνει τή φύση και τόν περίγυρο του̃ ἀνθρώπου.

Hélène Ahrweiler

Καθηγήτρια Βυζαντινῆς Ἱστορίας - Paris I

Χρώμα και λάμψη ηλικιακά, ο χρυσός δέθηκε με τον 'Απόλλωνα (ένώ το άργυρο μένει χαρακτηριστικό της 'Αφροδίτης) και γρήγορα θεωρήθηκε προνομιακό δείγμα βασιλέων και ιερών, σημάδι δηλαδή της ανδρικής αρχής και δύναμης. Το Βυζάντιο δεν έμεινε έξω από την ψυχαναλυτική αυτή ματιά. Κράτος και εκκλησία, οι στυλοβάτες της βυζαντινής πραγματικότητας, έντυσαν την ανώτατη έξουσία, τον αυτοκράτορα και τον Πατριάρχη κι αυτούς βέβαια που τους αντιπροσωπεύουν, με χρυσοποίκιλα εξαρτήματα. 'Η θέα τους είναι για τόν καθένα μάθημα του μεγαλείου, της λάμψης, του δυναμικού σφύργου της ανατολικής χριστιανικής ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, του Βυζαντίου, που στάθηκε η μεγαλύτερη παγκόσμια δύναμη στην πρώτη μετά Χριστόν χιλιετηρίδα.

Τό Κωνσταντινᾶτο

Είναι λογικό τό επίσημο νόμισμα μιάς τέτοιας δύναμης νά είναι ανάξια εικόνα της μεγαλοπρεπείας της; δέν μπορούσε παρά νά είναι χρυσό άτόφιο, αναλόγιστο όπως η αρχή του Βυζαντινού κράτους και χαραγμένο με τή φροντίδα και μέ τις παραστάσεις που ταιριάζουν στόν πιό εύγλωτο έξηγητή και φορέα της θεοστρικτικής έξουσίας τών βυζαντινών αυτοκρατόρων. 'Ισως αυτές νά ήταν οι σκέψεις του Κωνσταντίνου του Μεγάλου, όταν, στό πρώτα χρόνια του 4ου αιώνα, κτύπησε τόν "aureum solidum", τόν «στερεό χρυσό», τόν «σόλιδο», πραγματοποιώντας έτσι τήν πρώτη επαναστατική νομισματική μεταρρύθμιση. Νά θυμίσουμε ότι, σύμφωνα με τόν όρισμό του 'Ισιδώρου της Σεβίλλης, ονομάζουμε νόμισμα τό κέρμα από τό όποιο δέν λείπει τίποτα από τά τρία βασικά χαρακτηριστικά, που είναι δηλαδή "solidum, integrum et totum" κατά τόν τίτλο, κατά τό βάρος και κατά τήν χαράγη (al marco και al pezzo, θά πουνε οι σύγχρονοι νομισματολόγοι). Αυτό άκριβώς τό χαρακτηριστικό παρουσιάζει ό βυζαντινός σόλιδος, τό χρυσό κέρμα, που ό λαός ονομάζει άκόμη σήμερα Κωνσταντινᾶτο, που τό επίσημο έλληνικό του όνομα είναι «Τό Νόμισμα», μιά και πρώτο παρουσιάζει όλα τά χαρακτηριστικά γνωρίσματα του είδους. Είναι δηλαδή τό πρώτο καθαυτό «νόμισμα», όπως τό άλλο δημιουργήμα του Κωνσταντίνου, η Κωνσταντινούπολις, είναι η καθαυτό Πόλη. 'Ας σημειώσουμε δ-

τι ζυγίζει γύρω στό 4.50 γραμμάρια, δηλαδή 24 κεράτια.

'Η λέξη δηλώνει τό κουκούτι του Ξυλοκράτου, του χαρουπιού, τήν ceteronia silluca (σίλικα = κεράτιο) στό έπιστημονικό του όνομα. Το κεράτιο έγινε girat στό άραμαϊκά και kharubah στό 'Αραβικά. Φαίνεται τώρα από τό κρατά τό ρίζα του τό σημερινό χαρουπί και τό «καράτι», η έννοια τμήνη έλληνική αυτή λέξη, που ώς τό τώρα μετρά, στόν κόσμο όλο, τόν άτόφιο χρυσό και τά διαμάντια. Σήμερα τό κεράτι-καράτι ζυγίζει 0.20 γραμ. μέ άπόφαση μιάς διεθνούς έπιτροπής που συγκλήθηκε τό 1877. Στήν εποχή που έξετάζουμε, τό βάρος του κυμαινόταν από χώρα στό χώρα, κυρίως μεταξύ τό άραβικού και τό βυζαντινού κόσμου, πράγμα που ίσως έξηγει και τή διαφορά ανάμεσα στό βυζαντινό νόμισμα - σόλιδο και τό χρυσό άραβικό δινάριο που κυκλοφορεί στις άρχές του 8ου αιώνα.

Τίς ίδιες διαφορές παρατηρούμε στη σχέση χρυσού και άργύρου πού επικρατεί στό χώρο του βυζαντινού καί στό χώρο του άραβικού νομισματος; έπίτηδες δέν χρησιμοποιώ τή λέξη «όσημη» όταν πρόκειται για νομισματικό κέρμα, άφού τό χάραγμα νομισματος κάνει τόν άργυρο «ένσημον» (al marco, με παράσταση δηλαδή και έπιγραφή) και όχι «όσημον».

'Η άξια του νομισματος

"Ας γυρίσουμε όμως στό χαρακτηριστικό τό βυζαντινό νομισματο, για νά σημειώσουμε ότι 72 νομισματα ίσοδυναμούν μέ μιά λίτρα χρυσού, ό τι ένα νόμισμα αντίστοιχεί μέ 12 άργυρά κέρματα, τά γνωστά μέ τό όνομα «μυλλιαρίατα» (θυμίζει η λέξη ότι η άργυρή μονάδα ίσοδυναμεί με 1.000 περίπου νομιά, και ίσως γι' αυτό σήμερα η καθαρότητα του όσημου μετριέται με κλίμακα χιλίων βαθμών). 'Ας πούμε άκόμη ότι,καμιά φορά,τά κείμενα ονομάζουν τό μυλλιαρίσιο δι-κεράτο γιατί βέβαια ίσοδυναμεί με 2 κεράτια χρυσού, και ό τι, τέλος, τό κάθε μυλλιαρίσιο άείζει 24 φόλλεις η φολερά, η κάθε φόλλη 40 πάνω κάτω νομιά. Αυτό ά ήταν τά χάλκινα κέρματα που κυκλοφόρησαν ταυτόχρονα μέ τό χρυσό νόμισμα — αντίθετα μέ τό άργυρό κέρμα που μήθε άργότερα στην κυκλοφορία. 'Ο 'Ηράκλειος, στις άρχές του 7ου αιώνα, έκοψε τό άργυρο «έξάγραμμο». Τό όνομα του μάς μαθαίνει τό βάρος του κομματιού «έξι γράμματα», άκόμη μιά βυ-

ζαντινή μετρική όρολογία που σώζεται στό σημερινό μετρικό σύστημα, στό γραμμάριο. Είναι φανερό ότι η Κωνσταντινᾶτο νομισματική μεταρρύθμιση βασίζεται στό χρυσό και άκολουθεί τό δωδεκαδικό σύστημα, τό ίδιο που διέπει και τούς φρολογικούς κανόνες. «Σεμίσις» και «τρεμίσις» είναι ύποδιαίρεσεις (μιά καί τρία) του χρυσού νομισματος, ενώ «δικέρατα» και «έξάφολλα» είναι όνόματα άνάλογων φρολογικών επιβαρύνσεων. 'Ας κλείσουμε τήν τεχνική αυτή έπισκόπηση, σημειώνοντας ότι τό κεντηνάριο, που τά κείμενα αναφέρουν κυρίως για τίς πληρωμές του Κράτους (όπως για τίς υποχρεώσεις προς έξουσία), σημαίνει έκατό λίτρα χρυσών νομισμάτων και είναι τό συνθιμισμένο χρηματικό μέτρο τών διπλωματικών και τών διοικητικών άναγκών του βυζαντινού κράτους. Μέ τόν πίνακα τών συσχέτισεων που δίνομε θά φανταστείτε ίσως κανείς ό τι τό Βυζάντιο είχε φτάσει στό ζηλευτή άκρίβεια κοπής και χαράξης νομισματικών κερμάτων διαφορετικών μετάλλων. 'Η πραγματικότητα είναι διαφορετική, κυρίως για τίς ταπεινότερες μονάδες, τά νομιά. 'Ο κρατικός έλεγχος κοπής κερμάτων φηγο του μετάλλου ύπήρξε πάντοτε έλαστικός (έτσι έξηγούνται οι διακυμάνσεις τής άξιας τών χάλκινων κερμάτων στις διάφορες περιοχές και βέβαια στό διάφορο έποχές), πράγμα που βέβαια οι κρατικοί λειτουργοί προσπαθούν ν' αποφεύγουν όταν πρόκειται για πολύτιμα μετάλλα. Τά Βυζαντινά «έξάγραμ» που βρέθηκαν (πρόκειται για νομισματικά ζύγια τό ένα 72 νομισμάτων και τό άλλο 18 νομισμάτων) δείχνουν ότι τό νόμισμα κυμαινόταν μεταξύ 4.20 - 4.40 γραμμάρια. 'Αν πάρουμε ύποψή μας τήν φθορά του μετάλλου τών έξαγίων, πρέπει νά πούμε ότι τό πραγματικό βάρος του βυζαντινού νομισματος δέν απέχει πολύ από τό θεωρητικό που πλησίαζε όπως είδαμε, χωρίς όμως νά τό φτάσει, τό τεσσάραιση γραμμάρια. 'Ας μη ξεχνάμε βέβαια, ότι η νομισματική ύποτίμηση μπορεί νά γίνει μέ διάφορους τρόπους. 'Η έλάττωση του βάρους είναι ό πιό άπλόος τρόπος (γι' αυτό και ό νόμος τιμωρούσε ασυτηρά τούς «ξένους» νομισματα), που ό βυζαντινοί χρησιμοποιήσαν έπίσημως, όταν πρώτος ό Νικηφόρος Φωκάς κυκλοφόρησε τό περιφημο «τεταρτηρό» νόμισμα. 'Εγραψα άλλοιού τό νόμισμα αυτό φαίνεται νά ήταν έλαφρότερο του «ίσταμένου» (αυτό δηλαδή πού είχε τό πρέπον βάρος) κατά 1/4 του τεταρτου (του έλειπε δηλαδή ένα μικρό τέ-

ταρο) και βέβαια χρησιμοποιήθηκε για τις πληρωμές του κράτους τόσο στο έσωτερικό όσο και στο εξωτερικό, ενώ οι πληρωμές προς το κράτος εξακολουθούσαν να γίνονται με τα περήχτητα πιο βαρεία νομίσματα τα «ιστάμενα». Νά τονίσουμε ότι το μέτρο αυτό του Φωκά εγκαινιάζει την πρώτη νομισματική σύγχυση και ευγλωττα δηλώνει τις δυσκολίες των καιρών, τους αγώνες δηλαδή προς τους «Αραβες και τις πολυδάπανες έκστρατείες του στρατιώτη αυτοκράτορα.

Υποτίμηση και νοθεία

Όσοσο η πιο συνηθισμένη επίσημη νομισματική νοθεία γίνεται με την ελάττωση του τίτλου, με την ελάττωση δηλαδή της καθαρότητας του πολυτίμου μετάλλου. Η νοθεία αυτή — τα κείμενα θά μιλήσουν για «χάραγμα κίβδηλον» — άρρωστια του βυζαντινού νομισματος στο τέλος του 11ου αιώνα, θά μετατραπεί σε σύστημα τολμηρού οικονομικού χειρισμού, στα χρόνια του Άλεξίου Κομνηνού, από να λυθούν τα προβλήματα που η συρρίκνωση του βυζαντινού χώρου δημιουργήσει για την άμυνα της αυτοκρατορίας που απειλούσαν ταυτόχρονα έχθροι από την Δύση (Νορμανδοί και Σταυροφοροί), από τόν Βορρά (Πετινιόγκοι και Κομάνοι) και από την Ανατολή (Σελτζούκοι Τούρκοι). Είναι η εποχή που οι έχθροι της αυτοκρατορίας θά απαιτήσουν την πληρωμή της ειρήνευσης σε καλό παλιό νόμισμα, όπως τα Μιχαηλάτα (από τόν αυτοκράτορα Μιχαήλ Δούκα), που ζητά ο Βοημιούνδος. Είναι ο καιρός που άνησχυοι οι Βυζαντινοί άποταμιεύουν και άποθησαυρίζουν, καθένα με τή δύναμή του, τα Ρωμανάτα (από τόν Ρωμανό) τα Βοτανάτα (από τόν Βοτανειάτη) και κάθε νόμισμα παλιές χαραγής, δηλαδή καθαρού τίτλου, άτόφιου χρυσού ή άπως τό λένε τα κείμενα τής εποχής «υπέρπυρο», περασμένο δηλαδή από τό καθαρήριο τής φωτιάς. Βέβαια, γρήγορα θά έρθουν καλύτερα χρόνια και οι έπόμιοι αυτοκράτορες, άπως π.χ. ο Μανουήλ Κομνηνός, θά άνεβάσουν κατά τό δυνατό τόν τίτλο τού νομισματος, χωρίς άμως νά μπόρουν νά τό φτάσουν στην πρώτη άξια και νά κερδίσουν τήν έμπιστοσύνη που έπί αιώνες οδίακόπα έδειξαν για τήν ποιότητα τού «υπέρπυρου» έχθροι και φίλοι τής αυτοκρατορίας. Ένας συγγραφέας τών άρχών τού 14ου αιώνα, ο Παχυμέρης, θά μάς πληροφορήσει με θαυμαστή ακρί-

βεια για τούς σταθμούς τής άλλοωσης τού τίτλου τού νομισματος μετά τό 1204: «ώς τά χρόνια τού Ίωάννη Δούκα (τού Βατάτζη) που βασιλεύει στα 1230) τά 2/3 τού βάρους τού νομισματος (= 16 κεράτια) ήταν καθαρός χρυσός. Ύστερα, έπί Μιχαήλ (Παλαιολόγου), έξ αίτίας τών άδυναμιών τού, Ίταλούς έχασο ά χρυσός άκόμη ένα κεράτιο και τώρα τό νόμισμα έχει πιά μόνο τό μισό τού βάρους καθαρό χρυσό». Νά πώς τά 24 κεράτια τού Μεγάλου Κωνσταντίνου γίναν, μετά βέβαια από δέκα αιώνες, μονάχα 12. Δύο άριθμοί που δείχνουν άμείλικτα και στεγνά τήν πτώση μιάς παγκόσμιας αυτοκρατορίας. Είναι η στιγμή που οι πολίτες στις συλλαγάες τους χάνονται στον λαβύρινθο τής όνομαστικής και τής πραγματικής άξιας τού κάθε νομισματος που κυκλοφορεί στην άγορά. Έχουμε νομίσματα που έχουν καλή πέραση, που είναι δηλαδή «πολιτευόμενα» ή «πραττόμενα» ή «προτιμώμενα», έχομε νομίσματα «παλαιά» και νομίσματα «καινούργια». Ένα κείμενο τής Παλαιολόγιας έποχής μιλά μάλιστα για άναλογία τριών παλιών νομισμάτων με τέσσερα καινούργια. Τί πιο ευγλωττη μαρτυρία για τήν κατάρρευση τού βυζαντινού νομισματος μέσα σε βραχύχρονα, κάθε φορά, διαστήματα. Πού είναι, άλήθεια, η εποχή που τά έθνη μετρούσαν τήν οικονομική τους ικμάδα με κεντηνάρια βυζαντινών «σολίδων», που οι έξιοι βασιλιάδες προσπαθούσαν νά μνηθούν τήν κοπή και τή χαραγή τού βυζαντινού νομισματος (τά παραδείγματα που έχομε φτάνουν ως τήν Γαλλία, τήν Άγγλία και τά σκανδιναβικά κράτη). Πού πήγαν τά χρόνια που έκαναν τή λέξη bezanti νά δηλώνει τό όποιοδήποτε χρυσό νόμισμα που κυκλοφορούσε

στις διεθνείς άγορές, όπως μάς δείχνει η έκφραση «bizanti saracinati άορο», άλλα και ένα νομισματικό μέτρο, με όνομαστική καθορισμένη άξια, που μπόρούσε νά καλύπτεται με άλλα νομίσματα όπως μάς δείχνουν μεις πολυάριθμες τού «bisancium augeant» σε συμβόλαιο άγγλικά και αλλήλικά. Πολύτιμα κοσμήματα, μετάλλια άναμνηστικά που στόλιζαν τις βαββαρικές έξουσίες στο μεσαιώνα, ο Άνατολή και σε Δύση, έπί αιώνες μμούνται τό βυζαντινό νόμισμα. Τό χρυσό βυζαντινό τριημίμο μοιάζει νά παίρνει με τόν καιρό δύναμη σχεδόν μαγική, κρεμασμένο στο λαιμό ανθρώπων που είναι έξιοι από τή γλώσσα (από τή διδασκαλία θά λέγαμε, ο) νά διαλαλέ με τήν παράστασή του, με τή «ένοσημο» του και με τή έπιγραφά και χαραγή του τό βυζαντινό υπέρπυρο νόμισμα.

Βυζαντινό νόμισμα, τό «δολάριο τού μεσαιώνα»

Άπό τό 312, που πρωτοεμφανίζεται, ως τά μέσα τού 11ου αιώνα τό βυζαντινό νόμισμα θά μείνει σταθερό και καθαρό. Έισω δέν είναι άνάγκη ν' άναζητήσουμε άλλη εξήγηση για τόν πρωταρχικό ρόλο που έπαιξε στη μυθική ιστορία τού Βυζαντίου, άλλα και στο μαζικό ύπνοσυνείδητο τών λαών τού μεσαιώνα.

Ό Κοσμάς Ίνδικοπλειστής (χρωστά τό όνομά του στον περίπλοκο τού Ίνδικού Όκεανού που πραγματοποιήσε στα χρόνια τού Ίουστινιανού), θά στηρίζει τή θεωρία του για τήν αωνιότητα τής Βυζαντινής αυτοκρατορίας («άτήτης μεχρι τής συντελείας») στο ότι «Τό τών Ρωμαίων (Βυζαντινών) βασίλειον πρώτο έστί και



πρώτον πιστεύσαν εις τόν Χριστόν», αλλά και στο ότι «εν τῷ νομίσματι αὐτῶν (=Βυζαντινῶν) ἐμπορευόνται πάντα τὰ ἔθνη καί ἐν παντί τόπῳ ἀπ' ἄκρου γῆς ἕως ἄκρου γῆς δεκτόν ἐστίν, θαυμαζόμενον παρά παντός ἀνθρώπου καί πάσης βασιλείας, ὅπερ (ἐν) ἑτέρᾳ βασιλείᾳ οὐχ ὑπάρχει τό τοιοῦτο».

Ἐὰς ὁμολογήσουμε ὅτι καμμιά ἄλλη εἰκόνα δέν μπορούσε νά μᾶς πληροφορήσει καλύτερα γιά τή μαγική δύναμη πού τῷ χρυσῷ κέρμα ἐξάσκησε στή λαϊκή φαντασία, σ' αὐτήν πού τράφηκε μέ τίς προφητείες πού ταυτίζουν τόν ἱστορικό κύκλο τῆς πολιτισμένης ἀνθρωπότητας μέ τή ζωή τοῦ Βυζαντίου, σ' αὐτήν πού ἔβρεψε τῷ μύθῳ τῶν μαρμαρωμένου βασιλιά καί πού ζεῖ ἀκόμη παράλογα μέ τὸ δνειρο τῆς μεγάλης ἰδέας. Αὐτή τήν αἰωνιότητα τοῦ οἰκουμενικοῦ κράτους, τήν χωροχρονική θά λέγαμε ἀπεραντοσύνη τῆς αὐτοκρατορίας τους, θέλησαν νά συμβολίσουν οἱ Βυζαντινοί στό νόμισμά τους, βέβαιοι πῶς ἔτσι μονάχα θά μπορούσαν νά τήν διαδώσουν ἀπ' ἄκρου σ' ἄκρο τῆς γῆς, νά τήν διδάξουν στά ἔθνη, μάθημα ἀδιάφθεουτο μεγαλείου. Χλαμυδοφόρος αὐτοκράτορας, κρατώντας στό χέρι σφαίρα σταυροφορούσα καί σκήπτρο, στεμμένος ἀπό τόν Ἄγγελο Κυρίου ἢ ἀπό τόν ἴδιο τὸ Χριστό, μέ χαραγμένα τὰ ἡχηρά ὀνόματα τῆς ἐξουσίας του (Imperator, Αὐγουστος, Βασιλεὺς, Δεσπότης καί ἄλλα). Κυκλοφοροῦσε χάρις στό νόμισμα ἀπό τή μιά γωνιά τῆς αὐτοκρατορίας στήν ἄλλη, περνοῦσε στά χέρια ἀνθρώπων κάθε τόπου, διαλαλώντας τή στρατιωτική ἰσχύ τῆς αὐτοκρατορίας (σύμβολό τῆς ἡ χλαμύδας), τὸ θεοστήρικτο τῆς αὐτοκρατορικῆς ἀρχῆς (ὁ θεόσεπτος βασιλεὺς εἶναι τοποτηρητὴς τοῦ Χριστοῦ στή γῆ), τὸ παγκόσμιο καί οἰκουμενικό τῆς θεοπρόβλητης ἐξουσίας (σημᾶδια τους τὸ σκήπτρο καί ἡ σφαίρα) καί τέλος τὰ βυζαντινὰ ἀναφαίρετα δικαιώματα στή ρωμαϊκή κληρονομία, στήν ἀρχή πού διέπει ὁ Βασιλεὺς-Αὐτοκράτωρ-Imperator, ἐγγυητὴς τῆς ρωμαϊκῆς εἰρήνης, πού ταυτίζεται βέβαια μέ τήν αὐτοκρατορική παγκόσμια τάξη. Νά ποιὸς ἦταν ὁ ἰδεολογικός ρόλος πού διαδραμάτιζε, σιωπηλὰ καί σίγουρα, τὸ βυζαντινὸ νόμισμα στά πέρατα τῆς γῆς, βγαλμένο μετὰ ἀπὸ τὴ δοκιμασία τῆς φωτιᾶς (χρυσὸ «ὀλοκότινο») ἀπὸ τὰ νομισματοκοπεῖα τῆς Κωνσταντινούπολης, τῆς Θεσσαλονίκης καί στά πλιό παλιὰ καί καλύτερα χρόνια, ἀπὸ τὰ κρατικά

ἐργαστήρια τῆς Σικελίας, τῆς Καρχηδόνας, τῆς Ἀλεξάνδρειας καί τῆς Ἀντιόχειας. Ἐγγυημένο ἀπὸ τὴ μεγαλύτερη κρατική δύναμη τῆς ἐποχῆς, τὸ βυζαντινὸ νόμισμα, μέ τὴν εἰκονογράφησή του, μέ τὴν ποιότητα τῆς χαραγῆς, μέ τὴ σταθερότητα τοῦ βάρους καί τοῦ τίτλου του, μένι στήν ἱστορία σάν μάρτυρας μοναδικός του μεγαλόπρεπου, τοῦ ἀδίου καί τοῦ ἀναλλοώτου τῆς πρώτης παγκόσμιας χριστιανικῆς αὐτοκρατορίας. Αὐτὴ εἶναι ἡ ἰδέα-κίνητρο πού κατὰφερε τὸ Βυζάντιο νά ριζώσει στή συνείδηση τῶν πολιτῶν του καί νά θεμελιώσει στὸν ἐξῶ κόσμο, χρησιμοποιώντας ὅλα τὰ μέσα πού κινοῦν τὴ φαντασία. Τὸ χρυσὸ νόμισμα μέ τὴν παγκόσμια κυκλοφορία του, τὸ νόμισμα στολίδι καί ἐμπόρευμα, τὸ νόμισμα σύμβολο καί θησαυρίσμα, τὸ «δολλᾶριο τοῦ μεσαίων» ὅπως χαρακτηριστικὰ ἔγραψε ὁ Lopez, στάθηκε σίγουρα ὁ πιὸ ἀποτελεσματικός καί ὁ πιὸ εὐγλωττός φορέας τῆς βυζαντινῆς μεγαλοσύνης. Γνώρισε τίς στιγμὲς μεγαλείου καί ἐζησε τίς δυσχερείες τῶν καιρῶν μέ τόν ἴδιο ρυθμὸ πού τίς κατέγραψε ἡ καθολικὴ ἱστορία τῆς αὐτοκρατορίας. Τί ἄλλο νά πούμε γιά νά τονίσουμε πόσο πολυτιμὴ εἶναι γιά τὸν ἱστορικό ἢ μυστικὴ γλῶσσα τοῦ χρυσοῦ ἀλλὰ καί τοῦ ταπεινοῦ κέρματος τοῦ Βυζαντίου. Τὸ νόμισμα στό Βυζάντιο καί γιά χίλια χρόνια συμβολίζει τὸ ὄρατό καί ἀόρατο μεγαλεῖο τῆς αὐτοκρατορίας.

Οἱ φωτογραφίες εἶναι τοῦ Γ. Σημηριώτη

The Golden Byzantine Coin Dollar of the Middle-Ages

The golden byzantine coin follows the destiny of the Byzantine Empire: «Τὸ νόμισμα» ἢ «Κωνσταντινάτο», as it is commonly known, is the first coin to combine the three characteristics of the perfect coin, that is "solidum, integrum et totum". This fact makes it internationally accepted and it circulates everywhere in the then known world. During the 11th century, because of the difficulties of the Byzantine Empire, we talk about "an illness of the byzantine currency", Alexios Comnenos diminishes the purity of the coin's metal. Nevertheless the byzantine golden coin remains a symbol, even though, as a jewel, around the neck.